

УДК 687.1

ОКСАНА ГРИЦАЙ, ОКСАНА СЕНЮК,
НАТАЛІЯ БОНЧУК

Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава
Чорновола, Україна

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ НА ОСНОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НАРОДНОГО ОДЯГУ ТА ЙОГО ІНТЕРПРЕТАЦІЮ В СУЧАСНОМУ КОСТЮМІ

Мета. *Проектування авторської колекції жіночих урочистих ансамблів для весняних гаївок.*

Ключові слова: *колекція, костюм, плахта, запаска, кептар, лейбик, декоративне тканиня, вишивка, нашивка, аплікація.*

Постановка завдання. Формування концепції колекції - це важливий етап у створенні модного одягу, який визначає основну ідею, стилістичні напрями та загальний характер колекції. Перший крок - аналіз модних тенденцій та ринку, включаючи вивчення колекцій дизайнерів. Джерелом натхнення даної колекції є елементи української культури, зокрема стародавні гаївки «Веснянки», які супроводжувалися хороводами та танцями.

Методи досліджень. Для виконання поставленого завдання використано дослідження традиційного національного костюма різних регіонів України.

Результати досліджень. Костюм – явище конкретно-історичне, продукт розвитку певного етносу, нації. Він відображає цей розвиток специфікою своїх функцій, матеріалом, кроєм, способом носіння, самобутністю колориту, орнаментики, різних доповнень, неповторністю загального силуету. З давнини він задовольняє не лише матеріальні але й духовні потреби людини, виконуючи необхідні побутові, соціальні, обрядові функції. Зберігаючи давні традиції український костюм постійно розвивався й трансформувався. Виразність і функціональність якого досягалася завдяки використанню різноманітних матеріалів, простоті й відпрацьованості конструкцій та форм, багатству видів, техніки оздоблення, єдності конструктивних, технологічних та художніх прийомів.

Ознакою українського традиційного костюма є комплексність. Перш за все - натільний одяг- сорочка, поясний одяг – плахта, запаска та глухі спідниці. Ці групи складають те, що умовно називається основним комплексом костюма. Основними формами нагрудного одягу, який захищає верхню частину фігури є вироби з рукавами (кофти, куртки) та без рукавів (кептарі, лейбики). Поєднані в певний комплекс окремі складові традиційного костюма обов'язково доповнюють поясами, які здавна виконували захисну, а також оберегову функції. В українців пояси здебільшого побутували у вигляді вужчої або ширшої досить довгої пов'язки, яка тримала стеговий одяг, з'єднувала натільний та стеговий одяг, а також підтримувала поли верхнього вбрання. Художніми особливостями традиційного костюма є: естетичні властивості матеріалів одягу: колір та його художньо-емоційне сприйняття; барвники; народні прийоми фарбування; поєднання різнохарактерних та різнофактурних матеріалів як художній засіб; народні способи орнаментативної тканин: декоративне ткання, вибілка, вишивка; прийоми формоутворення компонентів убрання; крій, пропорції; способи нанесення декору безпосередньо на одяг (нашивні прикраси); орнаментальні мотиви та колорит оздоблення; розміщення декору; народні композиційні прийоми створення комплексів одягу та способи поєднання і носіння його компонентів. Колористика в одязі має важливе значення для висвітлення питань етногенезу. Природні кольори є основою традиційного костюму українців. Велике значення також мають різні види оздоблення, що наносять на окремі елементи вже зшитого одягу - це орнаментальні нашивки (аплікація), обшивки, нашивні збори, ручні та машинні шви. Нашивні прикраси гармонійно пов'язані з фактурою, кольором і орнаментом тканини. Оздоблення підкреслює форму та пропорції одягу. Часто оздоблення ставало центром композиції, зрівноважуючи та об'єднуючи компоненти комплексу. Матеріалом для оздоблення слугують тасьма, мереживо, шнурки, стрічки. Іншим декоративним прийомом є призбирування горловини та рукавів сорочок, застрочені складки. Для традиційного українського костюма характерні геометричні та рослинні мотиви орнаменту: ромби, хрести, сварги - свастики, восьмипелюсткові розетки, що належать не тільки до найдавніших українських, але й європейських народів. Такі атрибути, як головні убори, прикраси, пояси, взуття, відіграють особливу роль у композиційній цілісності класичних локальних

варіантів національних комплектів та є виразником самобутньої ідентичності українського одягу.

Рис.1. Авторська колекція ансамблів жіночих урочистих для весняних гаївок, автор Оксана Грицай

Усі досліджені аспекти відображені в даній колекції, адже вивчення історії українського костюма необхідне для естетичного виховання та професійної освіти підростаючого покоління, що обрали спеціальність модельєр.

Висновок. Сьогодні всі знають про культуру та історичні надбання цивілізації Майя, про культурну спадщину Єгипетського царства та неймовірні здобутки Римської імперії. Та події сьогодення заставили весь світ дізнатися про незламний український дух, що наша культурна та історична спадщина є основою формування європейської історії. Тому наше дослідження у розвитку українського костюму, що є відображенням ремесел, торгівельних зв'язків, мистецтва, є вагомим оскільки сприяє розвитку молоді у суспільних та культурних напрямках сучасної України. Завдяки досвіду минулих поколінь майбутні фахівці створюють нові шедеври української моди.

Література

1. Тамара Ніколаєва «Історія українського костюма» Київ, «Либідь» 1996. 176 с.
2. The World of Ornament автор David Batterham, видавництво «Taschen», 2019. 824 с.
3. Іван Огієнко «Дохристиянські вірування українського народу» Київ, 2023. 320 с.
4. А. Коннараж «Килимова вишивка» Київ, 2019. 106 с.